

Механізм дії права, який спрямований на урегулювання та упорядкування важливіших сфер суспільного життя забезпечується правовими засобами, зокрема такими як правові міфи.

Список використаної літератури:

1. Васильев А.М. Правові категорії. Методологические аспекти разработки системы категорий теории права.- М.:Юрид.лит., 1976. – 264 с.
2. Оборотов Ю.Н. Теория государства и права (прагматический курс) : экзам. справ. / Ю.Н. Оборотов. – О. : Юрид. л-ра, 2006. – 184 с.
3. Цофнас А.Ю. Понятие философской категории: опыт уточнения в языке тернального описания // Философские науки. – 2002. – № 3. – С. 132-143.

ДУДНИК РУСЛАНА МИКОЛАЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук

ФОРМУВАННЯ НОВИХ ГАЛУЗЕЙ ПРАВА

Механізм утворення нових галузей права доцільно вивчати на прикладі об'єктів, які можуть бути галузями права у стадії формування. Відразу ж звертають на себе увагу так звані «комплексні галузі права». Їх існування як елементів системи права часто заперечувалося на тій підставі, що виокремлення першорядних і другорядних галузей права суперечить принципам побудови системи права, оскільки усі галузі підсистеми є одного рівня, то й ієрархії серед них бути не може [1, с. 11]. Це є цілком логічним, якщо вважати що нормативні акти одного рівня мають однакову юридичну силу. Правда, на практиці існують об'єктивні виключення, наприклад, застосування цивільного законодавства до земельних відносин, або застосування земельного законодавства до інших природоресурсних відносин (лісових, водних). І в тому і іншому випадках ієрархія фактично ґрунтується на правилі про пріоритет спеціальних норм над загальними нормами права. Комплексні галузі права об'єктивувати у нормативних узагальненнях, виражених у загальних положеннях, принципах, деяких специфічних прийомах регулювання. Але усі принципи, методи комплексної галузі права є похідними від принципів і методів основних галузей права, а значить, і повинні їх наслідувати. Але тоді незрозуміло, навіщо потрібні комплексні галузі права саме як особливі підсистеми, майже на рівні галузі права очевидно, тільки виходячи з предмета правового ре-

гулювання, який трохи відрізняється від предмета правового регулювання основної галузі права, але не має такого значення.

Проблему існування комплексних галузей права можна спробувати звести до чисто понятійної проблеми. Так, якщо під терміном «галузь права» розуміти згаданий раніше ряд іманентних ознак, то слід зробити висновок, що комплексна галузь права відповідає тільки одному з них (і то не повністю), а значить, заміна терміна «комплексна галузь права» словосполученням «галузь права» є сумнівним. Показовою тут є вже згадана позиція Д.А. Керімова. Він, аналізуючи систему права, описує об'єкти, схожі на комплексні галузі права, але різко виступає проти використання цього поняття.

Недоліки цієї схеми може бути усунуто, видається, якщо вважати комплексну галузь права галузю права, що знаходиться у стадії формування (точніше, у стадії, що передє оформленню даної підсистеми системи права у нову галузь права). У цьому разі традиційні галузі права є базою для формування нових галузей права. Надалі комплексна галузь права може розвинути у повноцінну нову галузь права, обростаючи кодексами, законами тощо.

Існуючий у науковій літературі список передумов формування галузей права запропоновано розширити і сформулювати так: наявність повторюваних суспільних відносин, які здатні бути об'єктом зовнішнього контролю (коло суспільних відносин має бути своєрідним, широким, однорідним, але багатогранним); соціальна необхідність комплексного регулювання цих відносин (такі суспільні відносини мають зачіпати інтереси більшості суб'єктів права та бути актуальними у відповідних умовах суспільного життя, що забезпечує розвиток законодавства); наявність державного інтересу та державної підтримки цих відносин (або підтримки їх захисту); узагальнення та формування нормативів поведінки у суспільстві. Каталізатором формування галузі права можуть бути суспільні або політичні перетворення у державі, різноманітні події та катаклізми. Факторами, що впливають на процеси трансформації системи права є культура, традиції правового регулювання певної держави, а також процеси глобалізації.

Специфіка формування нової галузі обумовлена функціональним призначенням та місцем цієї галузі у системі права (її видом у класифікації галузей). Обов'язковою ознакою формування нової галузі є ознака комплексності, яка полягає у тому, що нова галузь, формуючись на основі існуючих галузей, успадковує деякі їх риси. Аналіз видів правових інститутів на предмет стабільності та здатності утворювати нові системи більш високого рівня продемонстрував провідну роль комплексних інститутів у формуванні нової галузі.

Галузі права формуються шляхом виокремлення (з однієї або із декількох галузей) та переродження. Переродження галузі – це шлях появи нової галузі на основі поглинання та трансформації існуючої галузі з доповненням значним масивом нових норм. Виокремлення та

переродження галузі може відбуватися на основі нових суспільних відносин або на основі актуалізації існуючих. Розподіл шляхів формування демонструє походження основної частини норм галузі права, розкриваючи генетичні зв'язки всередині права.

Етапи формування нової галузі права: прийняття правових норм, що регулюють нові суспільні відносини або їх новий аспект; об'єднання цих норм в інститути права; утворення комплексних правових інститутів; породження інститутами нових норм права; утворення складного міжгалузевого інституту; породження складним міжгалузевим інститутом права нових норм; становлення та розвиток нової галузі права [2, с. 15].

Напрямом майбутніх наукових досліджень у цій площині є з'ясування особливостей становлення комплексних галузей права в умовах сучасного розвитку національної системи права і законодавства [3, с. 46].

Таким чином, створення нових галузей права є потребою сучасності, це спричинено розвитком ринкових відносин, науково-технічним прогресом. Тому розподіл права на нові галузі надасть змогу ефективніше регулювати правові відносини у відповідних сферах діяльності.

Список використаної літератури:

1. Керимов Д.А. Философские проблемы права / Д.А. Керимов. – М., 1972.
2. 128. Мураховська Т.Є. Формування нових галузей в системі права України : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Т.Є. Мураховська. – Х., 2011. – 19 с.
3. Ляшенко Р.Д. Проблемні питання формування нових галузей права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://xn--e1aajfpeds8ay4h.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_4_10.pdf

РЯЗАНОВ МИХАЙЛО ЮРІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку юридичної науки характеризується розширенням свого потенціалу. Актуальності набувають питання пов'язані не тільки з розвитком та поліпшенням законодавства, системою правового регулювання та утвердженням права як цінності. Не менш значу-